

MAGYAR KURIR

Bécsből, Pénteken, Februárius 15ő napján, 1822.

Spanyol Ország.

A Státustanácsban folyt hoszas hánykodások után, melyekben végezetre meghatározottat az, hogy a Királynak a maga mostani Ministereit elbocsátani s helyekbe másokat tenni szükséges legyen, ő Felsége ugyan ezen Státustanácsra bízta, hogy készítsen egy oly emberek neveikből álló laistromot, a melyből ő Felsége a maga új Ministereit kinevezhesse. Megkésztívén a Státustanács ezen laistromot, a Király ezt elébb a Liberalisokkal közlőtte, akarván látni, hogy micsoda vélekedéssel legyenek a Candidátusok eránt. Ezeknek nem tetszettek a Candidátusok. Azután más laistromot kívánt ő Felsége, s ez eránt, a Cortesek gyűlésének nagyobb részét kérdezte-meg. Ezek ezt is vissza vetették. Ekkor látván a Király, hogy akár hová vesse szeméit, mindenütt részrehajlás s indulatoskodás uralkodjék, éppen azon hányta elméjét, hogy mitévő legyen, midőn az eddig volt Ministerek hozzá való bebocsátást kérvén s mind együtt bemenvén, jelentették, hogy hivataljokat ezennel leteszik. Király ő Felsége ellenben nem csak hogy el nem fogadta az ő lemondásokat, hanem egész eltökéltséggel kinyilatkoztatta: hogy a maga sorsát ezen Ministeriumnak sorsával legszorosabban öszezsátoltatva lenni tartja, és hogy semmi egyéb út mód nincsen hátra, hanem, hogy vagy együtt fennálljanak, avagy együtt élessenek. — „Ha, illy szavakon végezte beszédét ő Felsége, vala-

mely átkozott ember a maga gyilkos kezét a thronusra találná tenni, avagy a törvények ellen valami egyéb gonoszságot követne-el, ezen esetben lehetséges lenne az, hogy az én esetem elkerülhetlenül megtörténjék: hanem addig míg ezen eset eljőne, állhatatossággal eltökéltem magamban azt, hogy méltóságomból és hatalmamból semmit le nem hagyok, és azokat, kik az Országlószék s a Királyi parancsolatok eránt illendő engedelmességgel nem viseltetnek, zabolán fogom tartani.

A rendkívülvaló Cortesek gyűlése folytatában a büntető törvényes könyv Czikelyeinek megvisszálásában s meghatározásában foglalatoskodik. Januárius 4dikén azt a határozást tette a gyűlés, hogy a Papság, az Egyházi fenyték ellen tétett vétkeket kivévn, minden egyéb tekintetben a polgári Itélőszékek alá tartozzanak.

A Madridi Ujságlevelek szerént 10 kissebb nagyobb számú fégyveres csapatok állittattak-ki az Ország északi vidékeinek külömbkülömb pontjaira a Hit armádájának külömbkülömb részei ellen, de a melyeket nagyon bajos valamelly bizonyos ponton meglepni. Az említett 10 pontok, hol a Constitúziós csapatok tanýáznak, ezek: Sanguesa, Vera, Estella, Puente-la-Reyna, Taffalla, Logrogno, az Ebro bal partja, Iruzzun, Betelu, és Pamplona. Generális Don Latrou Santos, a Hit armádája egyik csapatjának vezére, 250 lovasokkal Sada baba Jun. 4dikén

bemenvén, a' tisztikarokat magához hivatta, a' dolgok' állapotja felől őket ki-kérdezte, az ott lévő nemzeti őrző serget a' fegyverből kivetkezett, 's azután onnét eltávozott, hanem, mint mondják, a' következett éjjel ezen nemzeti őrző seregből számosan kimentek hozzá 's az ő zászlóji alatt válaltak szolgálatot.

Irunból így irtak Jan. 11-dikén. Minden hozzánk érkezett tudósítások azt láttatnak mutatni, hogy az úgy nevezett Hit' armádája már nem áll-fenn. Ennek vezérjeiről, még a' nagy hírű nevű Villanueváról, másképpen Juanettóról, a' Mi-na' Francia beütés-kori egyik nevezetes tisztjéről se' tudhatni semmi bizonyost. Gondolják, hogy Arragoniába vonta-el magát, a' hol a' Constitúció' barátjai nem sokkal vannak nagyobb számmal mint Navarrában, Biskayában 's a' t. Azonban arról se' lehet semmit kételkedni, hogy ugyan ezen most már halgatni látszó Guerillák, az időnek nyilásával, szokások szerint ismét és még nagyobb számmal ki fognak a' viaskodás' helyére állani, 's azokra a' 6000 emberekből álló csapatokra, a' melyek magokat Navarrában állásba helyeztették, ott még sokáig szükség lehet. — Generális Alava ellenben folytatja azon Arragoniai helységekből, a' melyek a' Constitúziós Systema ellen felkeltek, az ezekre vetett hadi adónak felcsikorását, a' melly keménység által még jobban felingerli őket az új Systema ellen.

B r a s i l i a.

Bahia-ból bizonyos tudósítások érkeztek Londonba affelől, hogy ott a' mult esztendőben Nov. 3-dikán valósággal kiütött volt a' támadás, a' melly szerint ezen tartománynak egészen el kellett volna az anya Országtól, Portugalliától szakasztatni, ha szerencsére az ellenkező rész a' do-

lognak hathatós eszközök által elejét nem vette volna, melyre az Anglus Ministeri Kurir, minekutánna a' történetet elé be-szélte volna, ily jegyzéseket tett: —

„Ezen támadásnak fejei szerencsésen megfogtván, Don Pedro nevű hajóra vitettek, hogy Portugalliába szállítván, a' Cortesek által megítéltessenek, 's érdemek szerint megbüntettessenek. Ekképpen ismét hajótörést szenvedve egy próbatétel, melynek a' vala célja, hogy a' Brasiliai tartományok Portugalliától elszakasztassanak: hanem ismét újabb plánumok fognak koholtatni 's újabb próbák tétetni, valameddig csak a' feltett cél el nem érettetik. Portugallia éppen olly kevésbé elégséges arra, hogy a' maga hatalmát az ő Amerikai tartományaiban fenntarthassa, mint Spanyol Ország nem vala a' maga hatalmának, tartományaiban való fenntartására alkalmas, 's mind kettőnek Hazafjai oly bölcsek valának, hogy el tudták idegeníteni ezen két Országtól azon egyetlen Hatalmasságot (Ángliát), melly nékik segedelmekre lehetett volna. Bolondság volna azt hinni, hogy Brasilia, a' melynek minden szomszédai oly tartományok, melyek az őket századoktól fogva az anya Országhoz csatló köteleket szélyel tépvén, magokat függetlenné tettek, előbb-utóbb maga is ezen örvénybe belé ne ragadtatna.“

B e l g i u m.

A' Bonaparte József felesége, ki most Sürveillers Grófné nevet visel, a' nagyobbik leányával együtt Brüsszelbe érkezett, a' hol van mostanában az ő testvére is a' Svétziai Királyné. Itt a' Bonaparte József-ne nevezett leánya Lucian Bonaparténak egyik fijával, a' ki Romából hasonlóképpen ide érkezett, házassági életre ösze adattatnak. A' Bonaparte József második

leánya pedig elutazott az apjához Északi Amerikába, a' kinél ezen-túl fog lakni. Azt mondják, hogy a' Lucian Bonaparte fija a' József idős leányával együtt, minekutánna öszeházasodtak, újtjokat hasonlóképpen Amerikába veszik, 's ök is Józsefnél fogják jövendőbeli lakásokot venni. József Bonaparténak ezen két leányán kívül nincs több gyermeke.

Német Ország.

A' Bavariai Király a' maga Országá Rendjeit Dietatartás végett öszsze hivatván, 's ezek a' meghatározott napra begyülekezvén Januárius' 22dikén Követséget küldöttek Király ö Felségéhez, a' melly által oly jelentést tettek ö Felségének, hogy ök már a' magok gyűléseket organizálták, már csak a' van hátra, hogy különböző Biztosságokat nevezzenek ki, a' végre, hogy az eléfordulandó tárgyakat, mellyeknek a' gyűlésben vitatás alá kell vétetni, mindenkor előre megvizsgálják 's azokról való vélekedéseiket előrevalóképpen mindenkor a' gyűlés elejébe terjeszsek. A' Követség, mellyet a' Követek kamarája a' Királyhoz küldött, az Elölülőből, a' Titoknokokból 's öt Követekből állott. Gondolták, hogy a' Király maga személyesen fogja a' gyűlés' üléseit közönséges beszédartás által kinyitni.

I r l a n d i a.

Az Irlandiai Catholicus Püspökök Követsége ily irást terjesztett az új Vice-Király Marquis Wellesley elejébe: — „Az aldlirt Rom. Catholicus Püspökök is részt vesznek azon közönséges örvendezésben, a' melly egész Irlandiában elterjedt az Excellenciád' Vice-Királyá lett nevezteséért, 's engedelmet kérnek arra, hogy ezen örvendetes alkalmatossággal a' magok szerencsekivánásokat kinyilathoztathassák.

Öket az a' reménység táplálja, hogy az ö eddig mutatott magokviselete, jobb bizonyításúl fog szolgálni, mint a' szavak, azon hűség eránt, mellyel ök a' Monarkhához viseltetnek 's azon engedelmesség eránt, mellyet ök a' Király Helytartójához eddig kimutattak. Ök azon gonoszságokért, a' mellyek az Országnak némely részeiben mostanság, minden féle Religiónak gyalázatjára elkövetettek: most és minden időben kötelességeiknek ismerik, mint az Evangyéliom' szolgálja, az engedetlenség' lelke ellen tusakodni, mindent a' törvényeknek követésére noítani, 's az emberek között békességet 's jó akaratot prédikálni. Ily gondolkodás által lelkesítvén, buzgó szívvel folyamodnak a' Mindenhatóhoz, a' ki Excellenciádnak azokat a' nagy tulajdonságokat adta, a' mellyek által Excellenciád a' Státusnak ily sok és nagy szolgálatokat tett, hogy Excellenciádnak cselekedeteit ezután is úgy kormányozza, hogy a' közjó előmozdittassék, 's a' t.“

Marquis Wellesley ekképpen felelt: — „Én az Uraságtok szerencsekivánását szívbeli örvendezéssel, 's karakterjekhez, 's magokviseletéhez és szentséges hivataljokhoz illő tisztelettel fogadom. Az Uraságtok eddig bizonyított magokviselete megnyerte a' mi Kegyes Monarkhánk helybehagyását, 's én az ö Felsége Királyi példaadását 's az általa előmbe adott útatisításokat követvén, Uraságtoknak Királyunk eránt viseltető liberalis hűségi principiumokat és az Ország' törvényeinek ingadozást nem esmérő engedelmisségekettelyes bizodalommal fogadom-el. Az Országnak néhány Kerületeiben elkövetett undok cselekedetek, a' különböző Religióknak lelkével és tudományával ellenkeznek. Egy időben se' volt még szükségesebb a' népnek rendszá-

bások és példaadások által megmutatni azt, hogy a' Religió a' törvények eránt való 's tartozó engedelmisséget parancsolja 's az ő szerencséjének 's boldogságának legfontosabb feltételei közé tartozik. Hogy ezen Problema megfejtésében az Urak' tiszteletre méltó buzgóságának jó következtései lehessenek, ez én tiszta ohajtásaimnak és alázatos 's buzgó imádságomnak tárgya. Bennem arra az ingadozásnélkülvaló feltételre fognak találni az Urak, hogy a' törvényeket az ő Felsége minden Irlandiai alattvalójira nézve, kemény de mérseklő kezekkel betöltessem. A' Monarkha és az egyesített Ország' részéről pedig azt fogom meghívanni, hogy az alattvalók a' törvényes tisztikaroknak engedelmeskedjenek, melly a' békességnek, egyességnek, és társasági öszecsatolódásnak legfőbb talpköve.

A' Catholicus Papság Irlandiában 4 Érsekekből, 18 Püspökökből, 300 Dignitariusokból, 's 1200 Prébendásokból áll. A' Papok' tizedje, melly az 1799ben 45,000 font Sterlingre telt, most 679,000-re becsültetik. Az Armaghi Püspöki megye' jövedelme esztendőnként 14,000, a' Londonderryjé 12,000, a' Kilmareeje 1000 font Sterlingre telik.

Az Irlandiai Insurgensek már semmi vel se' gondolnak. A' Tempelencei templomot meggyújtván, ennek alkalmosságával oly vakmerő módon viaskodtak a' katonákkal, hogy ezeknek csak nagyobb erejek előtt adtak hátat. A' vezérjek Kapitány Rock, oly vakmerő bátorsággal írja alá 's adja ki a' Proklamációkat, mint ha éppen ő volna az Irlandiai Vice-Király.

T r i p o l i s.

Az Anglus Országlovséktől kedves aján-

dékok érkeztek meg a' Tripolisi Bei' számára, a' mellyek között négy ágyuk is találtatnak minden hozzátartozókkal. Tavaly Septemberben vitte oda egy hajón Smyth nevű Kapitány, ki az ajándékoknak általadása után oly tapasztalási utazásra indult az egész Áfrikai tenger partok mellett, a' milyen a' régi Görögök és Rómaiak' idejétől fogva nem történt; melyre nézve nem ok nélkül lehet reményleni, hogy ezen expeditzió által nem kevés előmenetelt fog venni a' világ' tudományos esmerete. Kitétetvén Smyth az ajándékokat a' partra, a' Bei különös örvendezést mutatott kivált az ágyúknak látására, 's azonnal öszvéreket fogatván elejikkbe, a' kastélyban közönségesen alá 's fel hordoztatta, 's az Anglus Pattantyusnak, a' ki az ágyukat a' partra kihordatta, mindenikkel 21 lövést kellett tenni. Kapitány Smyth Rinoceros-szarvból készült markolatú kardot kapott a' Beitől ajándékba, az Anglus hajóra pedig, két ökröt, számos juhot, tojást, kenyeret, hüvelykes veteményt, 's egyéb konyhára való eledelt hordtak ki ugyancsak az ő parancsolatjára.

U j a b b T u d ó s í t á s o k.

Egy magános tudósító ezeket írta Madridból December' 10dik napján: — „A' Király végezetre engedelemre vette magát, 's tegnaptól fogva ezen Ministerek, Bardaxi külső, Felin belső, és Vallejo Financz-Minister, letétettek. Az elsőnek foglalatossági Pelegrinre a' Plánta tartományok' Ministerére, a' másodikéi Canóra az Igazság' Ministerére, a' hadi foglalatosságok Eskuderóra a' tengeri Ministerre, a' Financziái dolgok a' már egyszer volt Financziái Ministerre bizattak előreválóképpen — hanem ezen utolsó nem akarja felvállalni a' Ministerséget. Ámbár eszerént az Ingetlenektől legerősebben gyü-

lőtetett három Ministerek már megbuktak is, ezen nyereséggel csakugyan nincsenek meglegedve, 's még most is éppen oly nagyon kiáltoznak mint annakelőtte, 's mint látszik az alkalmatosságot használván, győzedelemről győzedelemre akarnak lépni; má már a' még megmaradt három Ministernek letétetését kívánják; ha ezt megnyerik, akkor a' Státustanácsot fogják megtámadni, és így tovább. Most három Ministerek viselik hatnak hivatalát, 's mint gondolni lehet, így fog maradni a' dolog Mártzius' 15ő napjáig, midőn a' mostani rendkívülvaló Cortesek' gyűlése, lenni megszűnven, a' rendszerént való Cortesi gyűlés kezd-el a' maga munkálódásának folytatását, 's a' midőn gyaníthatóképpen a' most kilépő Cortesek közül fognak a' több új Ministerek választatni... „A' mi Ingetleneink, melly annyit tesz', mint a' ni Spanyol Nadrágtalanaink (Sancülöttjeink) országolniakarnak. Az Országlási Systema gyaníthatóképpen meg fog változni; a' Király nem bír azzal az erővel, hogy a' Cortesek' gyűlésének, a' melly minden hatalmat magába concentrált, ellentállhasson. A' Liberalisok Rebellióji kétségen kívül azonnal mindenült megszűnnek, mihellyest az új Cortesek magokkivánsága szerint való Ministereket tétethetnek-be. Ekkor mindenek elcsendesülve fognak láttatni, 's ezzel az új Ministerek dicsekedni fognak: hanem az alatt a' Cortesek' kebelében új faktzió formáltak; a' melly azon fog iparkodni, hogy a' hatalmat magához kaphassa; 's így fogunk mi továbbtovább közelteni azon nagy történet felé, a' mellyet rettegéssel forgatunk szemeink előtt.“

Franczia Ország. — Gr. Montholon ily Jelentést hirdettetett - ki a' Monitörben: „Páris Jan. 18dikán, Uram! Történetből

egy nyomtatvány akadott kezembe, a' melly Dupotnál jött - ki, 's már több könyvárosoknál arultatik, ily Czim alatt:“ A' Napoleon Testamentoma. Kölelességem kinyilatkoztatni, hogy ezen irás nem egyéb egy csupa hibákból és tévelygésekből álló Fabrikatumnál. Tessék az Úrnak ezen Jelentésemet Ujságai által a' közönség' elejébe bocsátani.“

Jan. 31d. Bécsben, a' Státuspapírosainak közép-árrok:

Státus kötelezőlevele 5 pCtmal Conv. P. 74 9/16; Ugyan az 2 1/2 pCmal 37 3/32; Sorsvonásos költsön 1820ról 100 f. C. P-ért —; Ugyan az 1821ről 100 fért C. P-ben —; Bizonyítás 1821diki költsönről 100 fért C. P-ben —; Bécs Városi-Banko Obligátziók 2 1/2 pCtmal 35 4/16; — 100 f. Conv. P. 249 1/2 f. V. C-ban. — 1 Bank-Aktzia 643 1/2 f. C. P.

Magyar Ország.

Jászórol. Fő Tiszt. Vatzek Károly Úr, az itteni Praemonstratensis Sz. Társaságnak még az ősi öszszeszerkezetestől származott érdemes Tagja, Papi hivatala 50edik esztendejének bévégzésével, a' mult hónap 6d. másod rendbéli Áldozatját mutatta-be az élet Urának. Szent Miséjében tiszteletbeli Segédje volt a' Mélt. Praelatus Bernáth Maximilián Úr. A' tisztelt áldozó Úr, szokott fényes ebédlés helyett 24 koldúst vendégtelt-meg.

A' Jászói Prepostsághoz tartozó Praemonstratensis Regularis Kanonokok száma 61; Novitiusok 8an vannak. Ezen Szerzetnek Tagjai Tanítói hivatalt viselnek a' Kassai, Lötsei, Rósnýói és Nagy-Váradai Gymnasiumokban.

Ugyancsak a' Jászói Prepostsághoz tartozó hasonló tudós s az Ifjúság' tanításában hasznosan fáradozó Szent-Benedek Szerzetének Sz. Mártoni Apátursága 183 tag-

ből áll, kik közt egy Fő Apátúr Fő Tiszt. Novák János Úr, 's két Apáturok, u. m. Fő Tiszt. Horváth Pál Úr Tihanyi, 's Fő Tiszt. Taucher Agoston Úr, Bakony-Bee-
li; 95 felszentelt Papok, 15 Clericus Tanítók, 59 tanuló és 11 Novitiusok talál-
tatnak. Ezek közt van 6 Theologia és 10 Philosophia Doctora. Ezen Szerzethől 10 Parochiák Papjaikat; 's a Pozsonyi, N. Gyö-
ri, Komáromi, Kőszegi, Pápai, Sopronyi, Esztergomi és Nagy Szombati Gym-
násiumok Tanítóikat veszik.

Kolo'svár. Négyesi L. Báró Szepessy Ignác Úr ö Excellentiája az Erdélyi Nagy Fejedelemség' Püspöke és a R. Cath. Iskoláknak Fő Igazgatója, méltóztatott Tisztelendő Tudós Buzna Lázár Urat, Mathesis Professorát, a' Kolo'svári Királyi Akadémiának Pro - Directorságától, tulajdon kérésére felmenteni, 's helyébe Tekintetes Tudós Bánó István Urat, Törvények Professorát kinevezni.

A' S. N. Pataki felsőbb és alsóbb rendű Tanulók száma a' mult iskolai esztendőben 1380ra ment; kik között a' Tudományok és Classisok rendi szerint halgattak:

Prof. Somossy János Úr alatt Dogmatica és Polemica Theológiát 286; Prof. Lácza Sz. József Úr alatt Erkölcsi Teológiát 75; Papi Theológiát 143; Prof. Kálniczki Benedek Úr alatt Hiszt. Ecclesiasticát 200, Új Testamentomi Exegesis 154; Prof. Rozgonyi József Úr alatt Philosophiát 109; Prof. Kövi Sándor Úr alatt Hazai Törvényt 101; Prof. Szombati János Úr alatt Historiát 52; Prof. Nyíri István Úr alatt Mathesist 54; Prof. Kézi Móses Úr alatt Görög nyelvet 209, Physicát 52; Prof. Hornek János Úr alatt Oeconomiat 54. Praeses Forrai József Úr alatt Theol. Nat. és Paedagogiát 52; Praes. Batori Dániel Úr alatt Sidó Grammatikát 31; Praes. Bata

József Úr alatt Görög Grammatikát 76. — A' felsőbb Classisokban tanultak Humanior. Prof. Kolosváry István Úr alatt 93; H. Prof. Imre István Úr alatt 100; H. Prof. Miklós László Úr alatt 61; H. Prof. Majoros András Úr alatt 124.

S. Patakról. Elfelejtethetlen Fő Curátorunknak 's Jöltévönknek halálát Iskolánk annyira érzi, hogy érette minden Tanító és Tanuló, a' nagyokon kedve a' legapróbbig, három holnap gyászt vevelfel, melly netne a' tiszteletnek itt soha senkinek nem adatott. Cathedránk fekete posztóval vannak bevonva. A' három holnap el fog múlni; de míg ez az Iskola fenn áll, soha nem a' nagy Vay' emlékezete.

Doktor Rác István Úr, a' Pápai Ref. Collegium Professorának, a' közelebbi Oskolai esztendő kezdetével, számos Világi és Egyházi Uri Rendeknek jelenlétében beiktattott. Ez alkalmatossággal Gener. Notárius Nagytiszt. Tóth Ferencz Úr tartott elsőben is egy deák beszédet, mellyben a' jelenlévő és tudományokat kedvellő Patronatus és a' Tanuló Ifjúság előt kijelentette, hogy a' Főtiszt. Superintendentia Dr. Rác István Úrral kívánta a' megüresült Professori széket betölteni, mellyet hogy foglaljon-el, arra a' Tőtiszt. Superintendentzia és helybeli Patronatus nevében megjussolta. Akkor tisztelt Tudóssa Hazánknak, felmenvén a' Professori kathedrába, egy rövid deák beszédben a' Tanítói hivatal céljáról beszélt, mellynek végeztével, a' Pápai Ekklesiának Curátora Tek. Nagy István Úr tartott egy deák beszédet az új Professor Úrhoz, ajánlván abban annak a' több Tiszt. Professor Urakat, mint Tisztitársait, — az Ifjúságnak

tanítását, nevelését, annak jó rendben és függésben való tartását; továbbá a' Classisoknak igazgatását, melly kötelesség a' Litteraturai Professorsággal szokott együtt járni, végre az egész Collegiumnak dajkálását és ápolgatását kötötte szívére a' tisztelt Professor Úrnak, — s megköszönvén beszédének végén azon kegyes gondoskodását a' Főtiszt. Superintendentziának, hogy illy tudós férjfiúnak előállítással kívánta az itt megüresedett História, Physica, Deák és Görög Literatura Professori kathedrát betölteni. A' tudományos innepet a' Collegiumnak helybeli Felvigyázója Tek. Kolmár János Úr rövid deák beszéddel fejezte be, melly után a' Tek. és Tiszt. Patronatus a' kisebb Tanulók Iskoláit járta össze, és ott is Prof. Rácz István Úr, mint Classisok Igazgatója, a' Tanítóknak és Tanulóknak bemutatott, s ezeknek az engedelmesség, Professor Úrnak pedig a' felvigyázás ajánlatott.

L i t e r a t u r a.

Új Könyv.

Homér' Iliása. Fordította Vályi Nagy Ferencz, Sáros-Patakon Exeget. Theol. Egyházi Történeteket, Görög Literatúrát tanító Prof. Sáros-Patakon, Nádaskey András által. 1721. I. Kötet. VI. és 346. II. Kötet. 378. 8. A' tudományos nevelést vett Typographus Homért Görögben és Deákban mindég szemei előtt tartotta, hogy a' hoi a' sok igazításokkal elmocskolt Kézirat az olvasást kétségessé tette, ezek által vezéreltessék; Prof. Kézy Úr pedig lekötölte a' Közönséget a' maga eránt való hállára, hogy a' kirakott íveket, minekelötte lenyomtattnának, gondosan megtehintette, s az utolsó Ének apró, de sok hézagjait kipótlotta. A' pa-

piros nem rút, a' betűk meg nem kopotak. Elkészült a' nyomtatás Decemberben, 1821.

Az Előbeszéd ez: — A' mit rég olta óhajtánk, íme bírjuk; az Iliász elhagyá a' sajtót, s Vályi-Nagy magának és Nemzetünknek just szerze, azzal dicsekedhetni, hogy Homér nálunk több érdemmel jelent-meg ezen legelső fordításában, mint az illyenben bár melly más nemzetnél: nem olly jól a' hogy óhajtanunk illett, de jobban mint várhatánk. Homért jól fordítani nem is egy ember' s nem egy kor' dolga, s Magyar Fordítójának nem juta az a' szerencse, a' mi Vossnak a' Németeknél, ki a' magáét sok másoknak nyomai után dolgozá, s négy izben adhatá ki, s minden újabb Kiadásaiban tetemes igazításokkal. Dolgai, megbontakozott egéssége, s előre nem láttatott halála néki csak azt sem engedék-meg, hogy a' mit dolgozott, megtisztongassa: én pedig kit tiszteletre méltó Özvegye s kedves gyermekei a' Kézírás' végig tekintésére meghívának, jobbnak ítéltém a' Munkát foglalkozásokkal adni, mint csak némelly helyeit illetvén, eltarkítani.

Nékem elégnek tetszék, csak azon botlásokat háritanom-el, mellyeket vagy a' dolgozás' hevében inkább tolla mint maga, vagy a' Kézírás' lemásolója (Hubai Kis József Úr, Primárius Deák, a' megholtnak kedves tanítványa), ki ezt a' munkát csak az éjjel' óráji alatt teheté-meg, ejtegete, s tiszteltem Orthographiáját is, ám-bár az nem mindenben eggyez az enyémmel. De minékutána Vályi-Nagynak az vala eggyik fő célja, hogy Olvasóji magokat a' görög szín' láthatásában minél közelebbre lássák állítva, s e' végre mind azt eltiltá, a' mi hozzánk a' Rómaiak' útján jöve-által; a' PH, AE, OE és Y betűket, az eggyformaság' ked-

véért elváltottatám, melyeket azokért ke-
le említenem, a' kik az efféléken akadoz-
ni szeretnek. Vályi-Nagyé az, és nem
enyém itt, hogy a' közönséget szokás sze-
rint vastagon ejtett. S megvékonyítva, 's a'
görög X hangja CH által van megjegyez-
ve; inkább akará tudniillik Olyasója sze-
mét megbotránkoztatni, mint intés nélkül
hagyni, hogy a' Hellás'z' lányajakú népe,
és a' Rómáé, az első vastagon, a' másí-
kat a' KH durva hagján nem mondták.

Mit kell annak Énekeiben kedvelni,
csudálni, a' kinek nevét minden Száza-
dok tisztelettel említették, és minden Szá-
zadok tisztelettel fogják említeni, azt so-
kan elmondották előttem, 's tudni fogják
a' kiknek az ollyat tudniok illik. Nekem
elég annak, a' ki Homért legelőbb veszi
kezébe, azt az intést adom, hogy már
jól elhaladott, a' kinek Homér tetszeni
nagyon fog. Azonban Homér nem szorult
arra, hogy vak hitből tiszteltessék; nyit-
va van ő mindennek, a' ki a' természet-
től nem józan ságot kapa átkül, ha-
nem áldásúl gyermeki elmét. Am
nevesse amaz, a' csinos és hibátlan, de kis-
ded Henriade' atyjával, a' Géreniai hős'
hosszu, dicsekedő, goromba beszédét, 's
a' szakácskodó, szitkozódó Istenfiakat: az
ilyen visszatészi magát az emberiségnek
azon régen elmúlt korába, 's az említett
gyermeki, de férfiasan-gyermeki
elme' szent érzéseinek egészen neki-ereszt-
vén magát, azt fogja találni, a' mit nem
a' francia józan Költő, hanem a' boldo-

gabb görög (Olyasó) talált. Az ilyen egé-
szen új, eádig nem ismert, vadon, de
nagy és szép tájakra látja magát általtéve,
épig-nyult bérozek, roppant szirtfalak,
elvénhedett tölgyesek közzé, egy végig-
láthatatlan kies tengerre, a' messzére-elő-
zajdult ősz tenger' szélein, hol neki Iste-
nek jelennek-meg, hol ő olly népet lát,
melly méltó vala hogy hozzá Istenek eres-
kedjenek, hogy érette és vele Istenek csa-
tázzanak. A' ki Homért ezen gyermeki
elme' érzései nélkül olvassa, annak kevés
hasznára lehet a' Magyarázó. 'S ha Ho-
mér bennünket a' nagynak 's a' szépnek
érzéseiben fog nevelni, 's arra vezet, hogy
a' szép nagyot és a' nagy szépet ke-
ressük, inkább mint az Újak csillámlásait
és csinos kisdedségét: úgy a' mi Vályi-
Nagyunk nem teve haszontalan munkát,
's új birtokunknak addig is örvendhetünk,
míg egy más Fordító, a' Vályi-Nagy'
szellemében, de szerencsésebb csillagzatok
alatt, a' nagy munkát megteheti. Kölcey
ahhoz már hozzá fogott, 's olly szorossággal,
a' hogy a' Régiség Írójít szállaltatni
kell. — Eljön az idő, hogy Homér mi-
hosszánk is úgy fog szállani, mint a' Né-
metekhez szállott Voss által; 's így leg-
szebb nyelv a' legerősebbel vétel-
kedve fogja adni azt a' nagy Író, kinek
e' gondot inkább senki nem érdemli.

Széphalom, Jún. 25d. 1821.

Kazinczy Ferencz.

• ~~~~~
A' marha húsnak fontja, Bécsben, Februáriusra, ezüstben S, Váltócédulában
20 krajczárra határozottatott.

Felelő Redaktor: Alhisi Pánczél Dániel.
Nyomtató: Nemes Hirschfeldi Stöckholzer Felix. (Im Müllerschen-Gebäude Nr. 648).